

Βρίσκει τοῖς πόρτες σφαλιστὲς καὶ τὰ κλειδιά παρμένα
καὶ τὰ μικρὰ παρῆθοντα ἀμπαρρῶσφιλωμένα.

ἀμπάρρωμα τό, μπάρρωμα ἄγν. τόπ. ἀμπάρρωμα
Λεξ. Περίδ. Μ. Ἐγκυκλ. Ἐλευθερουδ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀμπαρρώνω.

Μόχλωσις, κλεισίς θύρας.

ἀμπαρρώνω, μπαρρώνω Νάξ. (Τρίτοδ. κ. ἄ.) Σῦρ.
κ. ἄ. βαρρώνω Ἄνδρ. μπαρ-ρών-νω Κύπρ. μπαρ-
ρών-νω Μεγίστ. Σίφν. βαρρών-νω Σύμ. ἀμπαρρώνω
κοιν. ἀδαρρώνω πολλαχ. ἀμπαρρώνων Εὐβ. (Κονίστρ.
κ. ἄ.) Λυκ. (Λιβύσσ.) Στερελλ. (Καλοσκ.) ἀδαρρώνων Εὐβ.
(᾽Ορ.) Ἰμβρ. ἀμπαρρών-νω Μεγίστ. ἀδαρρώνων Πε-
λοπν. (Μάν.) ἀμπαρρῶνον Τσακων.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀμπάρρα.

1) Μοχλῶ, κλείω θύραν ἔσωθεν διὰ τῆς ἀμπάρρας,
κοιν. καὶ Τσακων. : Ἀμπαρρώνω τὴν πόρτα κοιν. Ἀμπάρ-
ρῶσα καὶ κοιμήθηκα Πελοπν. (Καλάβρυτ.) Συνών. ἰδ. ἐν λ.
ἀμπαροκλειδώνω. β) Τοποθετῶ τὴν θύραν τῆς εἰσό-
δου τοῦ κήπου Στερελλ. (Καλοσκοπ.) Πβ. ἀμπάρρα 7.

2) Ἐν γένει κλείω πολλαχ. : Σὺ τό'χεις ἀδαρρώσει τό
σπίτι ποῦ δὲ βορεῖ νὰ δῇ οὔτε διάβολος Μάν. || Αἰνίγμ.

Κλείνω κλείνω καὶ ἀδαρρώνω | καὶ τὸν κλέφτη μέσα βρίσκω
(τὸ ἡλιακὸν φῶς) Σῦρ. κ. ἄ.

Κλειδούχον τζ' ἀμπαρρῶνον τζ' ὁ κρέφτα τᾶσον ἔγι
(καὶ ὁ κλέπτης εἶναι ἐντός. Συνών. τῷ προηγουμένῳ)
Τσακων. || Ἄσμ.

Νοικοκυρὰ τοιμάζεται -ν- ὅχ τὸ νοικοκυρεῖό της
καὶ φεύγει ἀπὸ τὸ σπίτι της καὶ φεύγει ἀπὸ τὸ βίός της,
μὰ εἴτ' ἔκλεισε, μὰ εἴτ' ἀμπάρρωσε, μὰ εἴτε κλειδιά -ν- ἐπῆρε
(μοιρολ.) Πελοπν. (Γορτυν.) Συνών. κλειδώνω, κλείω.

3) Ἀνθίσταμαι ἰσχυρογνῶμονως, συνήθως ἐπὶ διενέ-
ξεων Κύπρ. : Ἐμπάρ-ρῶσεν τό' ἐν ἔκαμεν τῶϊνον ποῦ τοῦ
εἶπαν.

ἀμπαρρῶσις ἡ, ἀμάρτ. ἀμπαρρῶσις Στερελλ.
(Καλοσκοπ.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀμπαρρώνω.

Τὰ τέσσαρα κάθετα ξύλα, ἐπὶ τῶν ὁποίων στηρίζεται
ὑπερθεῖν τῆς μυλόπετρας τὸ δοχεῖον, ὅπερ περιέχει τὸν
πρὸς ἄλλοις δημητριακὸν καρπὸν.

ἀμπαρρωτὸς ἐπίθ. Ἀθῆν. — Λεξ. Βλαστ ἀμπαρ-
ρῶντε Τσακων.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀμπαρρώνω.

Κλειστός, κεκλεισμένος : Τὰν τζέα ἐρέκαμε ἀμπαρρῶντα
(εὐρομεν τὴν οἰκίαν κεκλεισμένην). Συνών. κλειστός,
σφαλιστός.

ἀμπαρτζῆς ὁ, πολλαχ. ἀδαρτζῆς Θράκ. (Κομοτ.)
ἀμπαρτζῆς Χίος ἀδαρτζῆς Κρήτ.

Ἐκ τοῦ Τουρκ. *ambarcı*.

Ὁ ἐπὶ τῆς ἀποθήκης ἐπιστάτης, ἀποθηκάριος : Τὰ κλει-
διά τ' ἀμπαρῶν πρέπει νὰ τὰ κρατᾷ πάντα ὁ ἀμπαρτζῆς
Ἦπ.

ἀμπᾶς ὁ, σύνθηθ. ἀδᾶς πολλαχ. ἀμπᾶ Τσακων.
ἀπᾶ ἡ, Καππ. Πόντ. (Κοτύωρ.)

Ἐκ τοῦ Ἀραβοτουρκ. *aba*. Ἡ λ. καὶ παρὰ Μπεργαδ.
Ἀπόκοπ. στ. 187 (ἔκδ. ELeGrand Biblioth. grecq.
vulg. 2,103).

1) Ὑφασμα μάλλινον ἀδροῦφές, ἐρέα ἐγγωρίου ὕφαν-
τικῆς πολλαχ. : Ἐνα σκουφάκι ἄσπρο ἀπὸ ἀμπᾶ (ἐκ παρα-
μυθ.) Ἀθῆν. (παλαιότ.) Συνών. σαγιάκι. β) Μάλλινον
ὑπόστρωμα, ἐφ' οὗ τοποθετουμένου τοῦ ὑφάσματος τοῦ
λεγόμενου *καλεμικεριοῦ* γίνεται ἡ ἐκτύπωσις τῶν ἐπ' αὐ-
τοῦ σχημάτων Σῦρ. (Ἐρμούπ.) 2) Ἐνδυμα χειμερινὸν
ἐκ μαλλίνου ἀδροῦφους ὑφάσματος, ἰδίᾳ ἐπενδύτης ἀνδρι-
κὸς χωρικῶν, ποιμένων, γεωργῶν, πτωχῶν κττ. σύνθηθ.
καὶ Τσακων. κ. ἄ. : Φόρισι καὶ δὸν ἀδᾶ τ' νὰ μὴ κρυγνολου-
γῇς Ἰμβρ. || Παροιμ.

Καὶ γι' αὐτὰ σου καὶ γι' αὐτὰ σου | ἔχει ψεῖρες ὁ ἀμπᾶς σου
(ἐπὶ ἀνθρώπων ἀσυνέτων πασχόντων διὰ τὰς πράξεις
αὐτῶν) ἸΒενιζέλ. Παροιμ.² 122, 78. Συνών. γαμπᾶς.
Πβ. *χοντρορόροχο*.

ἀμπασσάδα ἡ, Νάξ. (Γαλανᾶδ. Τρίτοδ.) Σίφν. — Λεξ.
Δεῖκ ἀδασσάδα Ἄνδρ. Θήρ. Κρήτ. Κύθν. Νάξ. (Ἀπύ-
ρανθ. Κορων. κ. ἄ.) Πάρ. (Λεῦκ. κ. ἄ.) ἐδασσάδα Κρήτ.

Ἐκ τοῦ Ἑνετ. *ambassada*. Πβ. GMeyer Neugr.
Stud. 4,10. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

1) Ἑργασία, ὑπηρεσία μικρὰ καὶ ἄκοπος ἀνατεθει-
μένη εἰς ἴτινα ἔνθ' ἄν. : Τοῦ'καμα τὴν ἀδασσάδα Πάρ.
Ἐλα, παιδάτσι μου, νὰ σὲ χαρῶ, νὰ μοῦ κάμης μὴν ἀμπασ-
σάδα, γιατί δὲν ἔχω κάνα (κάνένα) Νάξ. Θὰ σὲ στείλω σὲ
μὴν ἀδασσάδα Πάρ. Δὲν μοῦ'καμε κανεὶς μὴν νυχτὰ ἀμπασ-
σάδα (οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην ὑπηρεσίαν) Σίφν. Συνών. δου-
λειά, θέλημα, παραγγελιά. 2) Καθόλου, ἐργασία
οἰαδήποτε, ἀσχολία Κρήτ. : Μοῦ βοηθᾷ σ' οὐλες μου
τό' ἐδασσάδες.

ἀμπασσαδωράκι τό, ἀμάρτ. ἀδασσαδουράκι Νάξ.
(Ἀπύρανθ.)

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. ἀμπασσαδῶρος διὰ τῆς παραγω-
γικῆς καταλ. -άκι.

Ὁ νεαρὸς ἀμπασσαδῶρος, μικρὸν παιδίον ἐκτελοῦν
παραγγελίας : Χίλια ἀδασσαδουράκια σοῦ χρειάζονται γαὶ
σένα!

ἀμπασσαδῶρος ὁ, Κέρκ. (Κάτω Γαρούν.) Σίφν. κ. ἄ.
— Λεξ. Κομ. ἀδασσαδῶρος Θήρ. Κρήτ. ἀδασσαδῶρος
Κρήτ. (Σφακ. κ. ἄ.) ἀμπασσαδοῦρος Νάξ. (Τρίτοδ. κ. ἄ.)
ἀδασσαδοῦρος Θήρ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) ἄδασσαδῶρος Κύθν.

Ἐκ τοῦ Ἑνετ. *ambassador*. Ἡ λ. καὶ παρὰ Δουκ.
(Κατὰ τὸν MTriandaphyllidis Lehnwörter 3,105 καὶ 137
ἐκ τοῦ Ἰταλ. *ambasciadore*). Ἐν χειρογρ. 16^{ου} αἰῶ-
νος ἀμπαχιαδῶρος. Πβ. ΧΠαντελίδ. ἐν Ἀθηνᾶ 34
(1922) 144 καὶ 156. Ὁ τύπ. ἀμπασσιαδῶρος δι' ἀνά-
πτυξιν ὡς καὶ ἐν τῷ ἴσος-ἴσιος κττ. Ὁ τύπ. ἀμπασ-
σαδοῦρος καὶ παρὰ Μεουρσ.

1) Ὁ ἀποστελλόμενος δι' ὑπηρεσίαν, ὁ ἐκτελῶν παραγ-
γελίαν, ὁ κομίζων εἰδησιν Θήρ. Κρήτ. (Σφακ. κ. ἄ.) Νάξ.
Σίφν. κ. ἄ. : Ἀδασσαδῶρος ἦρθε καὶ τό'πε Κρήτ. Πάαινε
φέρε μου τὸ νερό νὰ πιῶ. — Ὡ καὶ σύ, ὅλον ἀδασσαδοῦρος
σοῦ χρειάζεται! χίλιοι ἀδασσαδοῦροι θές! Ἀπύρανθ. Ἐλα,
παιδάτσι μου, νὰ σὲ χαρῶ, νὰ μοῦ κάμης μὴν ἀδασσάδα.
— Καὶ τί; ἀμπασσαδοῦρος σου εἶμ' ἐγώ; Νάξ. || Γνωμ.
Ὁ ἀδασσαδῶρος ξυλγὲς δὲ ἀρώει (ὁ ἐκτελῶν ἐντολὴν δὲν

ὑπέχει εὐθύνην) Θήρ. Ἀδασσαδούρου κεφαλὴ ποτὲ κομμὸ δὲν ἔχει (δὲν ἀποκόπτεται. Συνών. τῇ προηγουμένῃ) Ἀπύρανθ. || Ἄσμ.

Κ' ἐμήνυσά τοῦ το κ' ἐγὼ μὲ τὸν ἀδασσαδῶρο

Κρήτ. 2) Ἐργάτης μεταλλείου μεταφέρων μετάλλευμα Κύθν.

ἄμπαστος ἐπίθ. Θράκ. (Σηλυβρ.) κ. ἀ. ἄδαστους Ἰμβρ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. μπάστος < μπάζω.

Ὁ μὴ συσταλὴς διὰ τῆς κατεργασίας ἐν τῷ ὕδατι, ἐπὶ μαλλίνου ὑφάσματος: Ἀμπαστο παννὶ Σηλυβρ. Ἀδαστους γρίζους Ἰμβρ.

ἀμπατζήδικο τό, Ἀθῆν. — Λεξ. Βλαστ. ἀδατζήδικο Α.Ρουμελ. (Φιλιπούπ.) κ. ἀ.

Τὸ οὐδ. τοῦ ἐπιθ. ἀμπατζήδικος οὐσιαστικοποιηθέν.

Τὸ ἐργαστήριον τοῦ ἀμπατζή, ἥτοι τοῦ κατασκευάζοντος καὶ πωλοῦντος ἐνδύματα ἐξ ἐρέας.

ἀμπατζῆς ὁ, σύνθηθ. ἀδατζῆς πολλαχ. ἀπατζῆς Πελοπν. (Μεσσην.) ἀπατζῆς Πόντ. (Κοτύωρ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ Τουρκ. *abadci*. Ἡ λ. καὶ τὸν 17ον αἰῶνα Πβ. Δελτ. Χριστιαν. Ἀρχαιολ. Ἐταιρ. 5 (1896/9) 79.

Ὁ κατασκευαστὴς ἢ πωλητὴς ἐνδυμάτων ἐξ ἐριούχου ὑφάσματος. Ἡ λ. καὶ ὡς ἐπών. Προπ. (Πάνορμ. κ. ἀ.)

ἀμπατζίτικος ἐπίθ. πολλαχ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀμπατζῆς καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίτικος.

Ὁ ἀνήκων εἰς τὸν ἀμπατζῆν: Κλωστή ἀμπατζίτικη Πελοπν. (Κορινθ.) Παννὶ ἀμπατζίτικο (τὸ στενὸν) Πελοπν. (Ἀρκαδ.)

ἀμπατος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἄδατος Κρήτ. ἀμπατε Τσακων. ἀνέμπατος Κύπρ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *μπατός < μπαίνω. Πβ. μεταγν. ἐπίθ. ἀνέμβατος.

1) Ὁ μὴ εἰσελθὼν Κρήτ. Τσακων. 2) Ὁ ὅλως ἄζυμος, ἐπὶ ἄρτου Κύπρ.: Ψομὴν ἀνέμπατον. Πούλ-λα ἀνέμπατη (πούλ-λα = μικρὸς ἄρτος). Ἀνέμπατα ξεροτήνα. β) Ὁ μὴ ὑποστάς τὴν ἐπίδρασιν τῆς ζύμης ἐπαρκῶς Κύπρ.: Ψομὴν - ζυμάρην ἀνέμπατον. Τὸ ζυμάρην ποὺ τὴν κρυάδα νῆμεινεν ἀνέμπατον. Συνών. ἰδ. ἐν λ. *ἀμπάητε.

ἀμπαχτος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἄδαχτος Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ οὐσ. μπάχτι.

Ἀτυχής, δυστυχής. Συνών. ἀκλῆρος 2, ἄμοιρος 1 β, ἄτυχος, δύστηνος, κακόμοιρος, κακορρίζικος, κακότυχος.

ἀμπεγέντιστος ἐπίθ. ἐνιαχ. ἀδεγέδιστος Ἀνδρ. Κρήτ. κ. ἀ. ἀπεγέντιστους Λυκ. (Λιβύσσ.) ἀπεέντιστος Ἡπ. ἀπέέντητος Κύπρ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *μπεγεντιστός < μπεγεντίζω, παρ' ὃ καὶ πεγεντίζω καὶ πεγεντῶ.

Α) Παθ. 1) Ὁ μὴ ἀρέσκων, ὁ περιφρονητέος Κρήτ. Λυκ. (Λιβύσσ.) κ. ἀ. 2) Ὁ κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν μὴ τιμηθεὶς διὰ προσφορᾶς τινος Ἀνδρ.

ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

Β) Ἐνεργ. 1) Ὁ μὴ σεβόμενος, ὁ μὴ ἐκτιμῶν τινα Κύπρ. 2) Ὁ ὑπερήφανος Ἡπ. Συνών. ἀκατάδεχτος 1, ἀντίθ. καταδεχτικός.

ἀμπεξέριστος ἐπίθ. Πελοπν. (Καλάβρυτ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *μπεξεριστός < μπεξερίζω ἀμαρτ.

Ἀκάματος, ἀκαταπόνητος, σθεναρός: Ἀμπεξέριστος ἄνθρωπος, ἀμπεξέριστο κορμί. Συνών. ἀμπεξέριστος.

ἀμπεξέριστος ἐπίθ. Λεξ. Κομ. Δεῖκ Λάουνδ. ἀδεξέριστος Θράκ. (Σαρεκκλ.) κ. ἀ. ἀμπεξέριστους Μακεδ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *μπεξεριστός < μπεξερίζω. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

Ὁ μὴ ἀπαυδῶν, ὁ μὴ ἀποκάμνων. Συνών. ἀμπεξέριστος.

ἀμπέλα ἡ, Κάρπ. κ. ἀ. — Λεξ. Βλαστ. 293 ἀδέλα Κρήτ. (Σέλιν. κ. ἀ.) ἀμπέα Τσακων.

Μεγεθ. τοῦ οὐσ. ἀμπέλι.

Μεγάλη ἄμπελος. Συνών. ἀμπέλαρος, ἀμπελούκλα. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Ἀμπέλα Μακεδ. (Σέρρ.) Σῦρ. Χιώτη Ἀμπέλα Ρόδ.

ἀμπελάγρι τό, Σκῦρ.

Ἐκ τοῦ ἀμαρτ. οὐσ. ἀμπελάγρη, ὅπερ ἐσχηματίσθη κατ' ἀντίστροφον σύνθεσιν ἀντὶ ἀγρόμπελη. Πβ. ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνᾶ 22 (1910) 211.

Ἀγρόμπελη 1, ὁ ἰδ.: Ἐκοπα ἀμπελάγρι νὰ βάλουν τὰ βάζα, γιατί τούτη τ'ν ἐποχή δὲν εἶναι ἄλλα λουλούδια.

ἀμπελαῖτης ὁ, Κύθηρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀμπέλι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -αῖτης. Πβ. ΑΧατζῆν ἐν Byzant. - Neugr. Jahrb. 9 (1930/2) 78.

Εἶδος σταφυλῆς.

ἀμπελάκι τό, κοιν. ἀδελάκι πολλαχ. ἀμπιλάκ' βόρ. ἰδιώμ.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. ἀμπέλι. Ἡ λ. καὶ παρὰ Βλάχ.

1) Μικρὰ ἄμπελος κοιν.: Εἶχα ἐν' ἀμπελάκι ποῦ 'κανε ὠραῖα σταφύλια. Συνών. ἀμπελόπουλλο, ἀμπελουδάκι, ἀμπελούδι. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τοὺς τύπ. Ἀμπελάκι πολλαχ. Ἀμπιλάκ' Στερελλ. Ἀμπελάκι πολλαχ. Ἀμπιλάκια Στερελλ. 2) Παιδιά τις Πελοπν. (Χοτούς.) Πβ. ἀμπέλι 2.

ἀμπελάνθισμα τό, Λεξ. Μ. Ἐγκυκλ. ἀμπελόνθισμα Θράκ. (Σκοπ.) ἀμπιλόνθισμα Θράκ. (Ἀδριανούπ.) ἀμπελόνθισμα Λεξ. Κομ. Δεῖκ

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀμπέλι καὶ ἄνθισμα. Ὁ τύπ. ἀμπελόνθισμα κατὰ τὰ πολλὰ σύνθετα, τῶν ὁποίων τὸ ἀ' συνθετ. εἶναι τὸ ἀμπελο-, ὡς ἀμπελόβεργα, ἀμπελόνερο κττ. Τὸ ἀμπελόνθισμα καὶ παρὰ Βλάχ. Πβ. μεταγν. οὐσ. ἀμπελάνθη καὶ ἀρχ. οὐσ. οἰνάνθη.

1) Τὸ ἄνθος τῆς ἀμπέλου ἐνθ' ἀν. 2) Ἡ ἐποχὴ τῆς ἀνθήσεως τῆς ἀμπέλου Θράκ. (Σκοπ.) — Λεξ. Μ. Ἐγκυκλ.: Κατὰ τ' ἀμπελάνθισματα Μ. Ἐγκυκλ.

ἀμπελαξίνα ἡ, ἀμάρτ. ἄδελαξίνα Πελοπν. (Μάν.)

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀμπέλι καὶ ἀξίνα.

